

Cílové skupiny etopedie

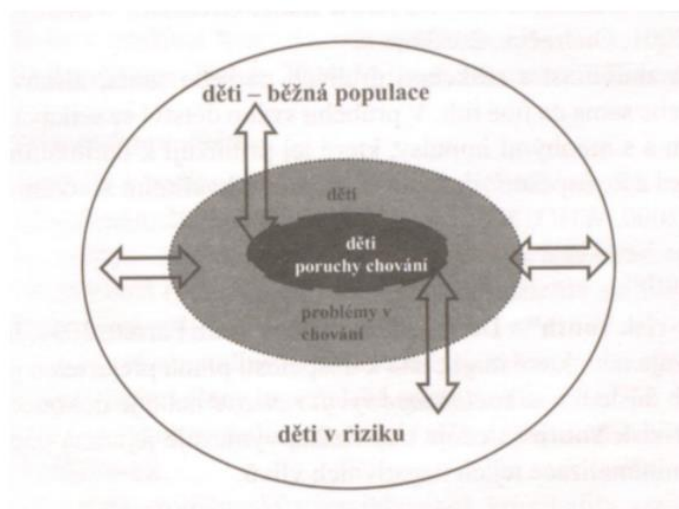
Opakování - vývoj poruchy chování podle Bowera

1. Chování jedince reaguje na problémy denního života, vývoje a získávání životních zkušeností
2. Chování, jímž jedinec reaguje na krizové životní situace
3. Chování, kterým se jedinec vymyká očekávání. Problematicky se přizpůsobuje změnám podmínek
4. Zafixované a nevhodné opakované chování, které se dá při dobré školní docházce upravit a jedinci se ještě dá pomoci navázat pozitivní sociální vztah
5. Zafixované a opakované nevhodné chování s tak výraznými symptomy, které vyžadují segregaci a intenzivní intervenci a rehabilitaci

Obsah lekce

Cíle edukačního procesu, děti bez výraznějších problémů v chování, děti v riziku „At-risk Youth“, děti v riziku, děti s problémy v chování, děti s poruchami chování a emocí, rizika na cestě k dospělosti

Cílove skupiny

1. Děti bez výraznějších problémů v chování

- Co nejvíce z dětí v „běžné populaci“
- Pomoci jim, aby tam zůstaly (v tomto ohledu je i „běžná populace“ cílovou skupinou etopedie)
- Pomoci jim, aby se tam dostaly
- Praxe spočívá v preventivních aktivitách a opatřeních
  - preventivní programy sociálně patologických jevů (peer programy...),
  - eliminace ohrožujících podmínek ve školním prostředí

2. Děti v riziku („At-risk Youth“)

- Děti, které ve svém vývoji čelí mnoha rizikům z roviny osobnostní i sociální
- Odolnost dítěte vůči faktorům, které jej z vnějšku ohrožují
- Koncept resilience
- Praxe spočívá v preventivních aktivitách, v diagnostice a poradenství

Specifika rizikových faktorů

- Rizikové faktory se na sebe nabalují a jejich negativní působení se umocňuje i s jejich počtem
- Určité negativní a destruktivní projevy jsou výsledkem rozdílných i propojených skupin rizikových faktorů
- Rizikové faktory se mohou kombinovat a vzájemně ovlivňovat

Rizika spojená s osobností dítěte

Váží se na fyzickou, psychickou konstituci a sociální zkušenost patří sem:

- **Fyzická** – nedonošenost, nízká porodní váha, postižení, nemoc, porodní úraz, chronická onemocnění
- **Psychická** – temperament, hyperaktivita, nízká inteligence, nízká sebeúcta, nedostatek empatie, egocentrismus, nízká schopnost řešit problémy ...
- **Sociální** – absence klíčové osoby, institucionální péče/výchova...

Rizika spojená s rodinou dítěte

- **Rodinná konstelace** – neúplná, početná rodina, nepřítomnost otce, nezletilá matka, dlouhodobá nezaměstnanost rodičů
- **Narušené rodinné prostředí** – povaha interakcí v rodině, míra sporů, domácí násilí, disharmonie, negativní interakce s okolím, psychiatrická onemocnění
- **Špatný rodičovský vzor** – kriminalita, antisociální chování, zneužívání návykových látek
- **Výchovný styl** – nedostatečné vedení nebo naopak tvrdá výchova, nedůslednost nebo přehnané lpění na pravidlech, zanedbávání, týrání, nezájem, odmítání dítěte

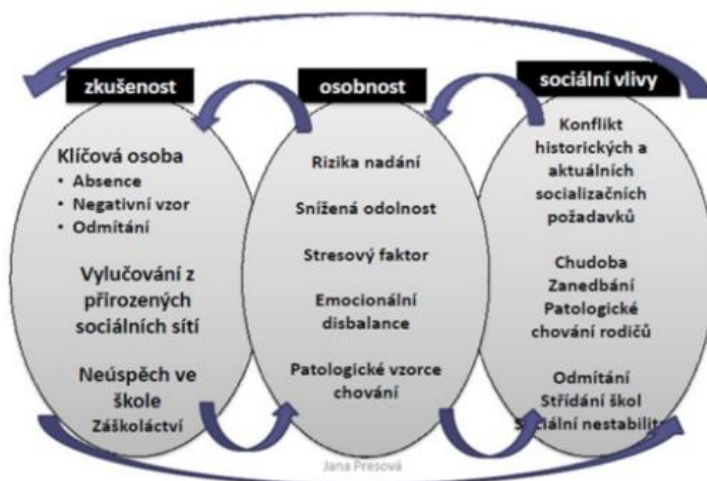
Rizika spojená se školou

- Školní neúspěch, nepřiměřené nároky, pozice „outsidera“, nedostatek příležitosti k učení
- Slabá vazba na školu
- Nevhodné kázeňské prostředí, zaměření na chybu
- Škodlivá vrstevnická skupina, agrese jako norma
- Šikana, odmítání vrstevníky, sociální vyloučení nebo izolace

Rizika spojená se sociální sítí a společností

- Socioekonomické znevýhodnění, hustota zalidnění, špatné životní podmínky
- Násilí a kriminální činnost v okolí, agrese jako přijatelná reakce na frustraci
- Kulturní normy, znázornění násilí v médiích
- Nedostatek podpůrných služeb
- Obchodování s dětmi, válečné konflikty,
- Sociální nebo kulturní diskriminace

Triáda rizikových faktorů – rizika jako bariéra na cestě k dospělosti

Triada_rizikovych_faktoru

3. Děti s problémy v chování a s poruchou chování

Důsledky dlouhodobých problémů v chování

- **Individuální** – negativní vliv na charakter dítěte, který daná situace formuje, motivace, hodnoty, zvyky...
- **Sociální**–„zrcadlové Já“ –druzí „ukazují“ jak má vnímat sebe sama; podle toho volí další chování; problém navazování uspokojivých sociálních vztahů
- **Životní perspektiva** –vliv na školní úspěšnost, bariéra úrovni vzdělání odpovídající schopnostem, vyloučení ze vzdělávání

Literatura

VOJTOVÁ, Věra. Kapitoly z etopedie. 2., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 136 s. ISBN 9788021045736.

VOJTOVÁ, Věra. Úvod do etopedie : texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2008. 127 s. ISBN 9788073151669.